

НҮРЛЫ ЖОЛ

Бақыт - достықта, ырыс - ынтымақта!

1991 жылдың 10 январынан
шыға бастады

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлисі Заң шығару палатасы Кеңесінің, Өзбекстан Республикасы
Олий Мажлисі Сенаты Кеңесінің және Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетінің газеті

№101 (3366), сәрсенбі,
17 декабрь, 2025 жылы

ТАШКЕНТ ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ОРТАЛЫҒЫНА АЙНАЛАДЫ

Президент Шавкат Мирзияев 16 декабрь күні әлеуметтік-экономикалық реформалардың үдерістерімен танысу, сондай-ақ алдағы міндеттерді белсенділердің қатысуымен белгілеп алу үшін Юнусабад ауданына барды.

Мемлекет басшысы алдымен Ташкент қаласының Юнусабад ауданында салынған ірі қуатты когенерациялық станцияның жұмысымен танысты.

Қысқы маусымда халықты және экономикалық нысандарды тұрақты және үздіксіз жылу энергиясымен қамтамасыз ету мақсатында астанада электр энергиясы мен жылууды бір мезгілде өндіретін бірқатар заманауи когенерациялық станциялар іске қосылуда.

Юнусабад ауданындағы 4-жылумен қамту орталығының аумағында мемлекеттік-жекеменшік серіктестік негізінде салынған, қуаты 100 МВт болатын бұл жоба осындай маңызды бастамалардың бірі.

Қытайдың “CNTIC” компаниясымен бірлесіп жүзеге асырылған жоба 3,5 гектар аумақта орналасқан. Оны қаржыландыруға 65 миллион доллар тікелей шетелдік инвестиция бағытталды.

Мемлекет басшысы орталықтың жұмыс үдерісімен танысты.

Когенерациялық ғимаратқа Ұлыбританияның “Rolls-Royce” компаниясының 70 газ-поршеньді қондырғылар орнатылды.

Қазандықтардан тұтынушыларға дейінгі жылумен қамту инфрақұрылымы қайта құрылды. Жылу магистральдары жанартылды. Тармақтары окшауланған құбырлармен ауыстырылды. Бұл әртүрлі деңгейдегі энергия шығындарының алдын алады.

Орталықтың іске қосылуы нәтижесінде жылына 876 миллион киловатт-сағат электр энергиясы және 858 мың гикалория жылу энергиясы өндіріледі. Сонымен қатар жылына 35 миллион текше метр табиғи газ үнемделеді.

Енді астананың Юнусабад, Алмазар, Шайхантахур, Мырза Ұлықбек және Яккасарай аудандарында орналасқан барлығы 1846 нысан тұрақты жылу энергиясымен қамтамасыз етіледі. Оның 1400-і тұрғын үйлер, ал қалғандары әлеуметтік сала нысандары. Сонымен қатар 292 мың үй тұрақты электр қуатымен қамтамасыз етіледі.

Жобаның іске қосылуымен жылу энергиясын өндіру шығындары 40-45 пайызға азаяды. Атмосфераға шығарылатын ластаушы заттардың мөлшері айтарлықтай азаяды, ал ағынды сулардың төгілуі болмайды.

Сол жерде Президент күзгі-қысқы маусымға дайындық жұмыстарымен және жылу орталықтарын дамыту, Ташкент жылу электр станциясын жанғырту, астананы абаттандыруды жақсарту бойынша ұсыныстармен танысты, сондай-ақ қалыптан тыс суық жағдайларда қолданылатын күштер мен құралдарды белу бойынша тұсаукесерлермен де танысты.

Астанада 11 мың 630 көпқабатты үй бар. Оларға 358 басқарушылық қызмет көрсету компаниялары қызмет көрсетеді. Мемлекет басшысы олардың маусымға дайындық деңгейіне қызығушылық танытты.

— Қала жағдайында басқарушылық қызмет көрсету компанияларының жұмысы халықтың өмірімен тығыз байланысты. Сондықтан олар сағат механизмі сияқты дәл және үздіксіз жұмыс істеуі керек. Бұл үшін қажетті жағдайлар жасалуда. Енді сала қызметкерлерінің көзқарасы мен тәсілі де өзгеруі керек. Халықтың жағдайы туралы хабардар болу, көпқабатты үйлердің жертелелері мен шатырларын, дәліздер мен ойын алаңдарын тәртіпте ұстау қажет, — деді Президент.

Сондай-ақ энергетика, абаттандыру, құрылыс және қызмет көрсету салаларының лауазымды тұлғаларына маусым бойы жүйелі және үйлесімді жұмыс істеу бойынша тиісті тапсырмалар берілді.

Президент Шавкат Мирзияев Юнусабад ауданында орналасқан “Юнусабад галереясы” сауда, қызмет көрсету және бизнес орталығына барды.

Екі жарым гектар аумақты алып жатқан бұл үлкен кешенде 53 мың шаршы метрден астам сауда және коммерциялық алаң бар. Бірқатар шетелдік брендтер 14 миллион доллар көлеміндегі шетелдік инвестициялардың арқасында өз қызметін бастады.

Жалпы, кешенде 100-ден астам сауда нүктелері ашылып, шамамен 500 қысқы орны құрылды. Орталыққа жыл сайын 2,5 миллионға дейін келуші келеді деп күтілуде.

Жобаның құны 43 миллион долларды құрайтын бұл кешеннің сәулетшілік-дизайндық шешімі ТМД елдері арасында өткен халықаралық сәулетшілік байқауында бірінші орын алды.

Президент осында ашылған кітап дүкенінде баспалардың өкілдерімен және жас оқырмандармен әңгімелесті.

Кітап саудасын дамытудың, жалпы алғанда, балалық шақтан бастап оқу мәдениетін кеңінен насихаттаудың, сондай-ақ ғылыми және көркем әдебиеттерді басып шығаруды кеңейтудің және баспаларды осыған байланысты қолдау шараларын әзірлеудің маңыздылығы атап өтілді.

Астана белсенділерімен, ардагерлерімен және жастарымен шынайы сұхбат болды.

— Барлық салада қол жеткізілген нәтижелер, ең алдымен, еліміздегі бейбітшілік пен халқымыз бірлігінің жемісі. Астанамыз күн сайын абаттанып, сулулана түсуде. Мұны шетелден келген қонақтар да ерекше мо-

йындауда. Ынтымақтың тамыры тереңде. Оның тамыры, ең алдымен, махаллаларымызда. Әділ бағаны халық, осы махалла береді. Сондықтан біз адамдарды ең төменгі деңгейден қуантуға бағытталған жұмысымызды бастадық, — деді Президент.

Орталыққа сапар аясында мемлекет басшысына сол жерде жұмыс істейтін “Unicon-Soft” IT компаниясының қызметі таныстырылды.

Елімізде ақпараттық технологиялар саласында жасалған қолайлы жағдайлар мен жеңілдіктердің нәтижесінде мемлекеттік басқаруды цифрландыру, коммуникациялық инфрақұрылымды жетілдіру және IT білімін дамыту сияқты көптеген салаларға ұлттық бағдарламалық өнім өндірушілерінің қатысуы тұрақты түрде кеңейіп келеді.

Өзбекстан Республикасы Президентінің “Әкімшілік реформалар аясында цифрлық технологиялар саласында мемлекеттік басқаруды тиімді ұйымдастыру іс-шаралары туралы” Жарлығына сәйкес салаларды, тармақтарды және аумақтарды цифрлық трансформациялаудың негізгі бағыттары анықталды.

Юнусабад ауданында жұмыс істейтін “Unicon-Soft” компаниясы да бұл үдеріске лайықты үлес қосуда. 2017 жылы құрылған кәсіпорын бүгінгі күнге дейін республика бойынша 70-тен астам бағдарламалық жүйелерді әзірлеп, енгізді.

Компанияның барлық аумақтарда және 208 ауданда (қалада) ақпараттық жүйелерді енгізу және техникалық қолдау үшін филиалдары бар. Оларда 1,5 мыңнан астам қызметкер жұмыс істейді, олардың 80 пайызы жастар.

Сонымен қатар “Unicon-Soft” компаниясы цифрландыру бағытында, кеден қызметін цифрландыру бағдарламалық және аппараттық құралдар өндірісін іске қосуды, сондай-ақ “Цифрлық махалла” платформасын енгізуді жоспарлап отыр. Мемлекет басшысы компанияның осы бағыттағы жобаларының тұсаукесерімен танысты.

Ұлттық IT өнімдерін өндіруді одан әрі дамыту, жастардың жасанды интеллект технологиялары саласындағы білімі мен дағдыларын жетілдіру және мемлекеттік органдарда цифрландыру үдерістерін жеделдету бойынша тиісті ұсыныстар жасалды.

Президент, сондай-ақ Рихсилий көшесінде жүргізілген абаттандыру жұмыстары мен заманауи инфрақұрылымды көрді.

Көшенің екі шақырымдық бөлігінің инженерлік және көлік инфрақұрылымы түбегейлі жаңартылды. Сонымен қатар тәулік бойы жұмыс істейтін сауда, тамақтану және ойын-сауық ны-

сандары құрылды. Нәтижесінде 650 жаңа жұмыс орны жаратылды.

Орташа есеппен бұл аумақта тәулігіне шамамен 35 мың көлік қозғалады. Осыны ескере отырып, халықтың қауіпсіздігі мен қозғалыстың ыңғайлылығын қамтамасыз ету шаралары қарастырылды. Атап айтқанда, 39 мың шаршы метр жаяу жүргіншілер жолы салынды. Жүзге жуық бейнебақылау камерасы және онға жуық жедел шақыру түймесі орнатылды.

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасы Құқық қорғау академиясының жаңа ғимаратымен және оқу-ғылыми қызметімен танысты.

Президент Шавкат Мирзияевтың 2022 жылғы 28 ноябрьдегі “Қылмыстарды тергеу саласында білікті кадрларды даярлаудың сапалық жаңа жүйесін енгізу туралы” Жарлығы аясында Бас прокуратура Академиясының негізінде Өзбекстан Республикасының Құқық қорғау академиясы құрылған еді.

Қысқа мерзім ішінде Академия тар мамандандырылған оқу орнынан үздіксіз білім беру жүйесі бар, бірыңғай тәсіл негізінде прокуратура және тергеу-іздеу органдары үшін кадрларды даярлайтын толыққанды мамандандырылған жоғары білім беру және ғылыми-зерттеу мекемесіне айналды.

Академияның профессор-оқытушылар құрамы мен басшылық құрамы прокуратурада, құқық қорғау органдарында, ғылыми және сараптамалық мекемелерде практикалық тәжірибесі бар білікті кадрлармен толықтырылды.

Өткен кезеңде Академияға бекітілген аумақтағы инфрақұрылым дәйекті кеңейтіліп, бес қабатты әкімшілік ғимарат, заманауи асхана, қонақүй және студенттерге арналған коворкинг алаңы қайта салынды, сондай-ақ конференц-зал мен кітапхана түбегейлі қайта құрылды.

Бұдан тыс, 2 оқу корпусы мен 2 жатақхана ғимараты жөнделді, бұл студенттердің сыйымдылығын екі есеге арттырды. Қазіргі уақытта ашық және жабық спорт кешендерін салу жұмыстары жүргізілуде.

Теория мен практиканы үйлесімділігін қамтамасыз ету мақсатында барлығы 12 арнайы бөлме салынды, оның ішінде криминалистика алаңдары, сот үдерісінің имитациясына арналған арнайы залдар, Геззел айнасымен жабдықталған жауап алу және тану бөлмелері, кибер-тестілеу алаңы, “даркнет” және сот-медициналық зертханалар бар.

Академияда жоғары білім берудің екі сатылы жүйесі — бакалавриат және магистратура жолға қойылған. 2023/24 оқу жылынан бастап елімізде алғаш рет “Әртүрлі жүйе — бірыңғай тәсіл” қағидаты бойынша бакалавриаттың “Тергеу қызметі” және “Прокурорлық қызмет” білім беру бағыттары бойынша оқу үдерістері ұйымдастырылды. Киберқылмыстарға қарсы күреске бағытталған “кибер-прокурорлар” мен “кибертергеушілерді” даярлау үшін келесі жылы “Киберқұқық” бакалавриат курсы ашылды.

Ұлттық білім беру жүйесінде ерекше болып табылатын “Тергеу қызметі”, “Прокурорлық қызмет”, сондай-ақ “Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес қызметі”, “Адам құқығына қатысты халықаралық құқық” мамандықтары бойынша кадрларды даярлау үшін магистратура бағдарламасы іске қосылды. 2025/2026 оқу жылынан бастап “Киберқауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету” мамандығы бойынша магистрлер дайындалады.

Біліктілікті арттырудың сапалы жаңа тәртібі енгізілді, прокуратура және тергеу органдары қызметкерлерінің кемінде әр үш жылда бір рет үздіксіз біліктілігін арттыру жүйесі жолға қойылған.

Прокуратура органдарының басшы кадрларын қайта даярлау, жаңадан жұмысқа бақыланған қызметкерлердің бастапқы мамандануын қамтамасыз ету және өкілетті органдардың анықтаушылары мен тергеу-

шілерін қайта даярлаудың жаңа жүйесі құрылды.

Қашықтықтан және аралас курстар, сондай-ақ қызметкерлердің қажеттіліктеріне негізделген білім берудің электив моделі қолданылуда. Бұл — әрбір қызметкерге бүкіл қызмет барысында жеке білім беру траекториясы бойынша біліктілігін үздіксіз арттыруға мүмкіндік береді.

Портал арқылы жасанды интеллект технологияларына негізделген қашықтықтан және аралас курстар енгізілді. Жасанды интеллект негізінде жасалған виртуалды ассистент және нақты тергеу тәжірибесінде кездесетін проблемалық жағдайларды бейнелейтін цифрлық симуляция бейнелері кеңінен қолданылуда.

Халыққа тегін құқықтық кеңес беру үшін зан клиникасы және арнайы электронды платформа қызметі жолға қойылған. Бұл қызметке студенттер тартылған, тәжірибелі мамандардың басшылығымен практикалық дағдыларын дамытуда.

Бұдан тыс, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес ғылыми-білім беру орталығы құрылды. Осы бағытта магистрлерді даярлау, сондай-ақ ғылыми кеңестің қызметін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жолға қойылды.

Киберқылмыспен және басқа да жаһандық қауіп-қатерлерге қарсы күресу және осыған байланысты білікті мамандарды даярлау мақсатында өткен жылы Президенттің тиісті қаулыларына негізделіп, Академия құрамында Цифрлық криминалогия ғылыми-зерттеу институты құрылды.

Маныздысы, қазіргі заманғы киберзертханада 439 күрделі цифрлық зерттеу мен сараптама жүргізіліп, 189 киберқылмыс анықталған. Академияның жобалық кеңсесінде АҚШ, Жапония, Германия, Оңтүстік Корея, Ресей, Словения және Швеция сияқты елдердің сарапшыларымен бірлесіп, 15-тен астам жоба жүзеге асырылуда.

Академияда 10 мамандық бойынша ғылыми дәрежелер беретін кеңес жұмыс жүргізеді. Олардың ішінде “Сыбайлас жемқорлық мәселелері” жөніндегі ғылыми кеңес елімізде бірегей болып табылады. Академияның ғылыми әлеуеті үш жылда 26 пайыздан 67 пайызға дейін өсті.

Президент Академияның сот ісін имитациялау үшін арнайы залдармен, жауап алу және тану, басқа да мамандандырылған бөлмелермен, ақпараттық-ресурстық орталықта жасалған заманауи жағдайлармен танысып, студенттермен әңгімелесті.

Содан соң Президент Шавкат Мирзияевтың төрағалығымен Ташкент қаласын кешенді әлеуметтік-экономикалық дамыту, қалалық ортаны жақсарту және лайықты өмір сүру жағдайларын жасау мәселелері бойынша жиналыс өтті.

Алдымен, астанада атқарылып жатқан жұмыстар қорытындыланды. Соңғы жылдары қалада айтарлықтай өзгерістер болғаны атап өтілді.

Өткен тоғыз жылда Ташкент қаласының экономикасына 20 миллиард доллардан астам тікелей шетелдік инвестиция салынды және шамамен 5 мың ірі жоба іске қосылды. Жан басына шаққандағы тікелей шетелдік инвестиция 2017 жылдағы 71 доллардан 2,2 мың долларға дейін өсті.

Жасампаздық жұмыстары, жаңадан салынған сауда, қызмет көрсету және ойын-сауық нысандары “түнгі экономика” дамытты. Тәулік бойы жұмыс істейтін сауда және қызмет көрсету нысандарының саны 3 мыңнан асты.

Ташкентке 1 мың заманауи электробус пен автобустар әкелінді, 168 жаңа бағыт ашылды. Қосымша 33 шақырым метро желісі және 21 жаңа станция салынды. Яшнабад, Мирабад, Сергелі, Янгихаят және Юнусабадтың шамамен 1 миллион тұрғынына метро қызметтері жақындатылды.

Жалпы, астана экономикасы соңғы тоғыз жылда 2,5 есе өсті және биыл

27 миллиард долларға жетеді. Жан басына шаққандағы табыс 4,4 мың доллардан 8,6 мың долларға дейін өсті.

Нәтижесінде кембағалдық деңгейі жыл басындағы 7,3 пайыздан 1 пайызға дейін, ал жұмыссыздық 4,5 пайыздан 3,5 пайызға дейін төмендейді. Яғни, Ташкент қаласындағы кембағалдық пен жұмыссыздық табиғи деңгейге дейін төмендейді.

Ташкент қаласының тұрақты халқы жылына орта есеппен 100 мың адамға артып, 2030 жылы 3,5 миллионнан асады деп күтілуде. Сондай-ақ, жалпы аумақтық өнімді 52 миллиард долларға дейін жеткізу және жан басына шаққандағы табысты 2 есеге жуық арттыру жоспарлануда.

Осы мақсаттарға жету үшін қала әкімі мен оның орынбасарлары, сондай-ақ 12 аудан тынымсыз ізденуі әкімі қаланың тұрғын үй қорын, көлігін, энергетикасын, білім беру мен денсаулық сақтау саласын, сондай-ақ әлемдегі заманауи мегаполистердің стандарттарына негізделген қызмет көрсету инфрақұрылымын қайта қарауы керек екені атап өтілді.

Сондықтан, мұндай мегаполистерде басшы болған мамандарды әкімнің кеңесшілері ретінде тарту туралы ұсыныс мақұлданды. Ташкент қаласын қаржы, озық технологиялар, мәдениет және туризм орталығына айналдыру үшін олардың көпжылдық тәжірибесін пайдалану қажет екені атап өтілді.

Мемлекет басшысы әлі де шешімін күтіп тұрған көптеген мәселелер бар екенін атап өтіп, жаңа бастамалар ұсынды.

— Ең алдымен, қала тұрғындарын алаңдатып отырған экология, жоғары жалақыны жұмыс орындарын құру және сапалы басқару мәселелеріне қала жауаптыларының көзқарасын өзгерту қажет.

— 2026 жыл Ташкент қаласы үшін “Жылдам даму және халық табысының өсуі” жылы болады. Бұл идеяны жүзеге асыру үшін ауқымды бағдарлама жүзеге асырылады, — деді Президент.

Астана аудандары 3 бағытта дамытылып, 2026 жылы 9 миллиард доллар, ал екі жылда 20 миллиард доллар тікелей шетелдік инвестиция тарту мақсаты қойылды.

Атап айтқанда, Сіргелі, Янгихаят, Бектемірде жоғары технологиялық өнеркәсіп және логистика салалары “өсу нүктелері” болады. Мысалы, келесі жылы Сіргеліде 120 мың шаршы метр аумақты алып жатқан 70 миллион долларлық заманауи агрологистика және қойма пайдалануға беріледі.

Янгихаяттағы “Янги Авлод” өнеркәсіптік аймақта электротехника, тоқыма, автомобиль және азық-түлік салаларында 2 миллиард долларлық жобалар жүзеге асырылуда. Бұл өнеркәсіптік аймақ Янгихаят пен Бектемірдегі 640 гектар жер есебінен кеңейтіледі. Осыған байланысты жалпы құны 3 миллиард доллар болатын экологиялық таза және жоғары технологиялық жаңа жобаларды іске қосу тапсырылды.

Учтепа, Шыланзар, Яккасарай, Шайхантахур және Алмазарда қызмет көрсету, креативті экономика, дизайн және туризм негізгі инвестициялық салаларға айналады.

Мырза Ұлықбек, Юнусабад, Мирабад және Яшнабадта жасанды интеллект, стартаптар, финтех, қаржы, медицина және білім беру салаларында 1 миллиард долларлық жобалар жүзеге асырылады.

Биыл қаладағы 26 көше тәулік бойы жұмыс істейтін көшелерге айналдырылды. Осы көшелерде 1 мың 200 сауда және қызмет көрсету нысанын орналастырудың арқасында 5 мың тұрғын табыс тапты. Келесі жылы тағы 18 осындай көше құру міндеті қойылды.

(Жалғасы 2-бетте.)

Өзбекстан Республикасы
Президентінің Баспасөз
қызметі суреті.

ТАШКЕНТ ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ОРТАЛЫҒЫНА АЙНАЛАДЫ

(Жалғасы.
Басы 1-бетте.)

Бүгінгі таңда астанаға 75 мектеп, сон-ша балабақша және 23 спорт нысаны қажет.

Аудан әкімдері өздері қаражат жинап, жыл сайын 1 мектеп, балабақша және спорт нысанын салуы, ал қалған 15 мектеп пен балабақша және 11 спорт нысаны инвестициялық бағдарлама аясында салынатыны айтылды.

Биылдан Ташкент қаласының әр ауданындағы 1 мектепте білім беру сапасын жақсарту бойынша “Ташкент тәжірибесі” басталды. Яғни, 7-11 сыныптардағы 1,5 мың оқушы тандалып, оларға IT, медицина, бизнес және инженерлік сияқты бағыттарда оқыту жолға қойылды. Оқушылардың пәндерді меңгеруіне байланысты мұғалімдерге айына 20 миллион сумға дейін жалақы төленеді.

Бұл тәжірибені кеңейту және келесі жылы мұндай мектептер санын 24-ке, ал 2027 жылға қарай 33-ке жеткізу міндеті қойылды.

Енді ірі мегаполистердегідей, астанамызда көлік жүйесін бірыңғай тәсілге негізделген басқару орталығы құрылады. Бұл орталық жасанды интеллект көмегімен әрбір көше мен қиылыстағы көлік қозғалысын, жаяу жүргіншілер ағынын талдайды және көлік кептелістері мен жол-көлік оқиғаларының алдын алумен шұғылданады.

Келесі жылы астананың кіреберісіндегі 2 бакылау-өткізу бекеті қала шетіне көшіріледі, ал тағы 3-еуі қайта жанартылады. Мұнда кемінде 3,5 мың жүк көлігі мен 5,5 мың жеңіл көлікке арналған тұрақ орындары, сондай-ақ халыққа арналған кемпинг алаңдары салынады.

Ең бастысы, бұл нүктелер қоғамдық көлік желісіне қосылады. Астанамызға келушілер көліктерін осында қалдырып, қоғамдық көлікпен тез және қауіпсіз жүре алады.

Қала әкімшілігіне келесі жылы бірыңғай басқару жүйесі бар бағдаршамдармен жабдықталған 100 “ақылды” қиылысты іске қосу, кәсіпкерлермен бірге көліктерге арналған 30 мың тұрақ орнын салу, 300 станцияны қайта құру, 40 шақырым жаяу жүргіншілер және 20 шақырым велосипед жолдарын салу, 100 шақырым жолды жөндеу, сондай-ақ Юнусабад пен Яшнабадта жол өткелдері мен тоннельдер салу тапсырылды. Келесі жылы 200 электробус жеткізу міндеті қойылды.

Әлемдегі ірі қалалар сияқты, экология мәселесі де астанамызда өзекті болып келеді.

Астананың 4 бөлігінде жасанды көлдер мен су қоймаларын салу жобаларын дайындап, жұмысты бастау тапсырылды. 1 июньге дейін әр ауданда ұзындығы 5 шақырым болатын 3 көлеңкелі жаяу жүргіншілер көшесі пайдалануға беріледі. Әрбір 10 аудан үшін 1 жасыл бақ құру бойынша арнайы бағдарлама басталады. 2026 жылы қалада 18,5 шақырым ка-

нал жағалаулары нығайтылады. Бұл жерлерде жасыл аумақтар мен саябақтар құруды алдын ала ойластыру қажет екені атап өтілді.

Сондай-ақ Бектемір, Сіргелі және Янғият арқылы өтетін Шыршық өзенінің 16 шақырымдық бөлігін нығайту арқылы қосымша 800 гектар жер ашылады. Осы жерлердің 200 гектарында “жасыл белдеу”, ал 250 гектарында ішкі жолдар, саябақтар, жаяу жүргіншілер және велосипед жолдары салынуы керек екені атап өтілді.

Қаланың дренаж жүйесінің бас жоспары жасалып, құрылыс жұмыстары келесі жылы басталатыны айтылды. Бағдарлама аясында 150 шақырым жабық дренаж жүйесін салу, 197 шақырым каналдар мен коллекторларды жөндеу, 63 шақырым жана каналдар салу және қалада салқын микроклимат жасау жоспарлануда.

Жанбыр суын жинау үшін 17 ғимарат салынады. Бұл сулар ағаштар мен жасыл алқаптарды суару үшін пайдаланылады.

Астананың барлық коммуналдық ұйымдары мен төтенше жағдайлар қызметтеріне тәулік бойы жұмыс істеу, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды тез жоюмен шұғылдану, сондай-ақ қоғамдық қауіпсіздікті күшейту тапсырылды.

— Астанамыз — мемлекеттің саяси, әкімшілік, экономикалық және мәдени орталығы. Астананы басқаруға, дамытуға және қорғауға бірегей тәсілдер болуы керек, — деді Президент.

Осыған байланысты Ташкент қалалық кеңесіне арттырып орындалған табысты жергілікті бюджетке қайтарылатын бөлігінен 20 пайызын аудандарға бөлу өкілетін беру және Ташкент қаласы мен аудандарының әкімдеріне жергілікті кеңестермен келісе отырып, бос қаражатты депозитке салуға мүмкіндік беру ұсынылды.

Ташкент қаласы қызметінің құқықтық, экономикалық және ұйымдастырушылық негіздерін анықтайтын “Өзбекстан Республикасы астанасының мәртебесі туралы” заңды қабылдау уақыты келгені атап өтілді.

Астана “махалла жетілігінің” тиімділігін арттыруда көшбасшы болуы керек екені атап өтілді.

2026 жылдан бастап Ташкент қаласында жана жүйе енгізіледі — “махалла жетілігі” қала әкімшілігінің толық иелігіне өтеді.

— “Жетілік” есеп берумен емес, адамдардың ауыртыпалығын жеңілдетумен айналысуы керек, — деді Президент.

Кездесу барысында астана және оның аудандары әкімдерінің есептері тыңдалып, кәсіпкерлермен сұхбат болды.

**З.ЖОНИБЕКОВ,
И.АВВАЛБОВ,
А.РУСТАМОВ,
М.ХОЖИАКБАРОВА,
ӨзА-ның арнаулы тілшілері.**

Еңбек озаты

ҮЗДІК ТҮЙЕБАҒАР – САЛИХА ОЛЖАБАЕВА

Тамды ауданына қарасты “ALDIYAR-QALANBAY” фермерлік шаруашылықтың тәжірибелі шопаны Салиха Ізбасарқызы Олжабаева — көп жылғы еңбегі, адалдығы мен кәсіпқойлығы арқылы өңірде мал шаруашылығын дамытуға зор үлес қосып келе жатқан еңбек озаты. Оның жалпы 31 жылдық еңбек өтілі 2017 жылдан бері жалғасып келеді.

Фермерлік шаруашылығы жалпы жер көлемі 930 гектарды құрайды. Негізгі қызмет бағыты — малды көбейту, асылдандыру және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру. Қарамағындағы бір отарда 61 түйе мен 15 жылқы бағылуда, шаруашылықта 3 жұмысшы еңбек етеді.

2022-2024 жылдар аралығында шаруашылық 500 кг түйе жүнін, 3 тонна ет өндірді.

Осы кезеңде жалпы табыс 150 миллион сумды, таза пайда 50 миллион сумды құрады. Соңғы үш жылда төл алу жоспары орындалып, шаруашылықтың тиімділігі жыл сайын артып келеді.

Салиха Ізбасарқызы — майда және ірі қара мал, әсіресе түйе өсіру саласында мол тәжірибеге ие шопан.

Ол қарамағындағы 61-ге жуық түйені үздіксіз баптап, 2022-2024 жылдары әр 100 түйеден 40 бас ботадан төл алып, олардың барлығын өсіруге қалдырған.

Қажырлы еңбегінің нәтижесінде түйелердің тірідей салмағы 340-350 килоға жеткен. Әр түйеден алынатын жүн мөлшері 3 килоға дейін артқан. Соңғы үш жылда 500 кг жүн, 3000 кг ет өндіріліп, шаруашылыққа 50 миллион сум кіріс әкелінген.

Тамды аумағындағы климаттың күрделілігіне, жайылымдық

жерлерде жерасты суының тапшылығына қарамастан, Салиха Олжабаева барлық малды ветеринариялық талаптарға сай бағып-қарауда. Ол 2022-2024 жылдардағы қыс мезгіліне алдын ала 80 тонна жем-шөп жинап, қысты шығынсыз өткізуге мүмкіндік жасаған. Соңғы жылдардағы ұзақ әрі қатал қыстарда да малды аман шығарып, жоғары кәсіби шеберлігін дәлелдеді.

Фермерлік шаруашылық Тамды ауданының “Ақтау” ауылдық азаматтар жиынымен тығыз бай-

ланыста еңбек етеді. Соңғы үш жылда 5-6 жан тұрақты және маусымдық жұмысқа алынған. Салиха Ізбасарқызы әлеуметтік қолдауды да назардан тыс қалдырмайды. 2022-2024 жылдары аз қамтылған, жалғызбасты және мүгедек жандарға 12 миллион сумдық демеушілік көмегін көрсеткен. Ол сонымен қатар 2 жас шопанға тәлімгерлік етіп, мал бағудың қыр-сырын үйретіп келеді. Шопандар әулетінің өкілі ретінде ата-анасының адал еңбегін жалғастырып, кәсібин лайықты дәрежеде ұлықтап жүр.

Салиха Олжабаева — өз ауылында, аудан халқына сыйлы, адамгершілігімен танылған жан. Үлгілі отбасы ұйытқысы ретінде 4 перзентін елге жанашыр, отансүйгіш рухта тәрбиелеп өсіріп отырған ардақты ана.

С.Ізбасарқызы мал шаруашылығын дамытуға сіңірген еңбегі, жоғары жауапкершілігі, кәсіби шеберлігі және қоғамға қосқан үлесі үшін Президент Жарлығымен “Дустлик” орденімен марапатталды.

Гүлдана ТӨРЕХАНҚЫЗЫ

Спорт

КҮРЕСКЕ ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТЫ АРТТЫРУ

Спорт адамды жарыс үдерісіне физиологиялық тұрғыдан дайындаудың әдістері мен құралдарынан тұрады. Жарыс үдерісінде адамның физиологиялық және рухани жетілімі қол жеткізілген нәтижелермен көрсетіледі және бағаланады.

Спорт пен дене шынықтырудың айырмашылығы ол жарыс мақсатын қояды. Дене шынықтыру мен спортта сіз бірдей жаттығулар мен қимылдармен айналыса аласыз, бірақ спортшының өзіне қоятын міндеті — спорттық жарыстарға дайындалу және спортшылармен жарыстарда бәсекелесу, оның физиологиялық, техникалық және тактикалық дайындығын көрсету. Дене шынықтырумен айналысқан кезде мақсат — дене денсаулығын нығайту және физиологиялық қасиеттерді тиісті деңгейге дейін дамыту.

Спорт денсаулықты нығайтумен, физиологиялық және психикалық тұрғыдан тәрбиелеумен қатар, көңіл көтеру және спортпен айналысу міндеттерін орындайды, бұл кәсіп.

Спорт жарыс үдерісін және оған дайындық түрлерін қамтиды. Оның өзіндік заңдылықтары мен талаптары бар. Спорт жеңіске ұмтылуды, спортта жоғары нәтижелерге жетуді және физиологиялық, психикалық және рухани қасиеттерді жоғары деңгейде жақсартуды талап етеді. Қазіргі заманғы спорт бұқаралық және жоғары өнімді спорт түрлеріне бөлінеді. Спорттың бұл түрлері бір-бірінен құрт ерекшеленетін өзінің жан-жақтылығын көрсетеді.

Бұқаралық спорттық іс-шаралардың мақсаттары денсаулықты нығайту, дене шынықтыруды дамыту және көңіл көтеру. Іс-шаралардың міндеттері — дене мүшелерінің жұмысын жақсарту, дене құрылымының

сұлулығын қамтамасыз ету, физиологиялық дамуды үйлестіру, жалпы және кәсіби тиімділікті арттыру, өмірлік маңызды қозғалыс дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру, көңіл көтеру және физиологиялық жетілуге қол жеткізу.

Күресте жоғары нәтижелерге жету үшін балуандарды дайындау жоспарларының бірнеше кезеңдері әзірленеді. Бұл кезеңдердің міндеттері — балуандардың дене шынықтыруын ұйымдастыру, олардың күрестегі техникалық және тактикалық дағдыларын жетілдіру, рухани, моральдық және этикалық қасиеттерін дамыту.

Жастардың денсаулығын қамтамасыз ету және оларды физиологиялық тұрғыдан тәрбиелеу — еліміздің беделді міндеттерінің бірі. Әрбір білім беру мекемесі жастарға білім берумен қатар, олардың дене шынықтыру және денсаулығын қорғау мәселелерін де шешуі керек. Спорт денені нығайтумен қатар, адамның мінезін де дамытады және терең ойлауға үйретеді. Спорттың көмегімен адамдар физиологиялық тұрғыдан мықты, бейімделгіш және өмірлік қиындықтарға төзімді болады. Спорттық жаттығулар мен жарыстарда жеңіске жеткенде немесе сүйікті команданыңың жеңісіне мақтанғанда көңіл-күйіңіз көтеріледі.

Жасөспірімдер спорты білім беру жүйесінде спорттық іс-шараларды ұйымдастыру, жастарды бұқаралық спортқа тарту және

талантты спортшылар мен студенттерді қолдау үшін кеңінен қолданылады. Жасөспірімдер спортын ұйымдастырудың ерекшеліктері студенттерді спорттық іс-шараларға жаппай тартуда көрінеді. Спорттық іс-шараларды дене шынықтыру сабақтарында да, сабақтан бос уақытта да ұйымдастыруға болады. Жасөспірімдер спортының тағы бір артықшылығы — барлық студенттер мұндай сабақтар мен жарыстарға қатысуға құқылы.

Күрес сабақтарында жастар күрес шеберліктерін жетілдіреді, дене қасиеттерін жақсартып, күрес жарыстары мен Универсиада ойындарына дайындалады. Айта кету керек, күрес сабақтары міндетті емес және студенттерге арналған міндетті жаттығулар тізіміне кірмейді.

Күрес түрлері: белбеу мен қолмен ұстау, белбеу мен иықтан ұстау, белбеу мен мойынмен ұстау, белбеу мен дене мүшелерінен ұстау. Сонымен қатар, ұстау, белбеу мен аяқпен ұстау, иық пен аяқпен ұстау түрлері де орындалады. Иықпен ұстау түрінде иықтан және жағадан ұстау түрлері бар.

Тактикалық қимылдар бәсекелестік жағдайларда лақтыру және қулату әдістерін тиімді пайдалануда кеңінен қолданылады. Тактикалық қимылдарға жылдам және шешуші шабуылдар, қарсы шабуылдар, баяу, жоспарланған қысым, алдау және жалған қимылдар, маневрлер мен барлау, сондай-ақ алдау кіруі мүмкін. Қарсыластың шабуылдағы әлсіз жақтарын анықтау, олардың қозғалыс жылдамдығы мен күшін, сондай-ақ инерциясын пайдалану жоғары деңгейдегі спорттық шеберлікті талап етеді.

**Жавохир САПАРОВ,
Спорттық ойындар және оны оқыту әдістемесі кафедрасының оқытушысы.**

Мерейтой

ШӘМШІ ӘНДЕРІ ШЫРҚАЛДЫ

Ташкент облысының Жоғарышыршық ауданындағы “Ұлттар достығы” мәдениет сарайында ұлы композитор Шәмші Қалдаяқовтың 95 жылдық мерейтойына арналған “Шәмшінің ән кеші” атты ән-жыр байқауы өтті. Ташкент облыстық қазақ ұлттық мәдени орталығының ұйымдастыруымен өткен шарада Шәмшінің шығармашылығына арналған кең ауқымды концерттік бағдарлама да келген көрермендерге ұсынылды.

1930 жылғы 29 февральда Отырар ауданындағы Шәулдір ауылында туылған Шәмшіні анасы зарыға күтеді. Толғатар кезі жақын қалғанда анасы тұс көреді. Ұлының айдын көлде қалқып жүзіп жүргенін көрген төренің қызы туылар баланың болашағынан зор үміт күтеді. Әкесі Қалдаяқ ауылда темірден құрал-сайман жасайтын шебер болған. Дегенмен ұлттық музыкалық аспаптарда да ойнай алатын, әкесі көптеген киссаларды да жатқа айтқан.

Шәмші Қалдаяқовтың бозбала мен жігіттің шағында да өзіндік ерекшеліктер бар. Бастапқыда мал дәрігерлігі мамандығына оқуға түскен Шәмші кейін-

нен Мәскеудегі училищеде, сосын барып алғаш музыкалық білімді Ташкентте алады. Кейбір деректерге сүйенсек, осында Ташкент облысының тумасы Жамал Омаровамен танысып, тіпті оның үйінде жатып оқып, еңбек жолын Алматыда әйгілі әншінің қолдауымен жалғастырады.

Шәмші Қалдаяқов артынан 300-ге жуық ән жазып қалдырды. Сырға, мұңға толы нәзік, ырғақты әндері қазақ даласын алақанына салып аялап, әлі де тербетіп келеді. Шәмшінің табаны Өзбекстандағы Тауелібай топырағына тиіп, тіпті ән арнап кеткенін жақсы білеміз. “Тамды аруы” әнінің шығу тарихы

мен сазгердің жергілікті қазақтарға деген құрметі мен сүйіспеншілігін бір әнге шеберлікпен сыйғыза алған.

2025 жылғы 13 декабрь. “Ұлттар достығы” мәдениет сарайы халықтың жүрегінен терең орын алған сазгердің әндерін тыңдаймыз деп келген көрерменге лық толы. Ал байқау қатысушылардың дайындығы зор, дегенмен қобалжуы да жоқ емес. Қатысушылардың көзінен “киелі сахнада көздеген мақсатыма жете аламын ба?” деген ойды байқау қиын емес еді.

— Бұл іс-шараны жыл басында жоспарлап едік, — дейді Ташкент облыстық қазақ ұлттық мәдени орталығының төрағасы Дәмір Қалдыбаев. — Үстіміздегі жыл қауырт болды. Жоспардан тыс атқарылуы керек болған жұмыстар көбейіп кетті. Мысалы, Абай Құнанбаевтың 180 жылдық мерейтойын жинақтап, облыстық деңгейде тойлағанымызға да әлі көп уақыт бола қойған жоқ.

Шәмшінің шығармалары Отанға, елге, ата-ана мен дос-жаранға деген сүйіспеншіліктен туған. Оның әндерінде өзіндік алпауыт күш бар. Бастапқы ноталардың өзі-ақ тыңдарманды баурап алады. Біздің бала ке-

зімізде жаратылған әндер өз күдіретін уақыт өткен сайын арттырып жүр. Халық жақсы көреді, сүйіп тыңдайды. Сондықтан ұлы композитордың тойын кеңінен атап өту мақсатында кейінге қалдырып едік.

Ән-байқауға қатысқан өнерпаздардың дені аға буын өкілдері. Халық арасында өз өнерімен әлдеқашан-ақ әнсіуір қауымын құлақ құрышын қандырып жүрген талантты жандар бұл жолы тек Шәмші әндерін ғана шырқады. Өйткені байқаудың басты шарты да осы еді.

— Шәмші әндері дегенде бір емес, бірнеше шедевр әндер есіңе түседі, тіпті таңдау қиын, — дейді “Дидар” телебағдарламасының аға редакторы Анар Нәлібаева. — Бүгінгі қатысушылар орындаған әндердің қайсысы болсын өзінше құнды. Сондықтан қазылар алқасымен келісе отырып, таңдауды халыққа бердік.

Ташкент облысының Жоғарышыршық, Орташыршық, Құйышыршық, Жанажол, Қыбырай аудандарынан келген қатысушылар бабы мен бағын сынады. Ерекше дайындықпен келген қатысушылар алдымен Шәмшінің шығармаларынан өздері таңдаған әнді орындады. Қазылар

алқасындағы ардагер журналист, жазушы Ақан Ташметов, Өзбекстанға еңбегі сіңген әнші Мавлуда Айнақұлова, ақын Сапарбек Иманбеков, журналист Анар Нәлібаева, айтыскер ақын Құлмахан Дүйсенов қойған ұпайларды жинақтай келе жоғары ұпай жинаған үш әнші екінші айналымға шықты. Онда өнерпаздарға еркін тақырипта ән шырқау мүмкіндігі берілді.

Жәнібек Құдайқұлов халық әні “Айқарақөзді”, Қайрат Сәрсенбаев Шәмші Қалдаяқовтың “Ақ бантик” әнін, ал Марат Оразбайұлы мен Салиқожа Жиенөтер Шәмшінің әндерінен попуриді нақышына келтіріп орындап, келген көрермендерді бір сілкініп жіберді. Қазылар алқасы ең жақсы орындаушы кім екенін көрерменнің еңшісіне қалдырды. Тыңдармандар кіл мықтыны бөліп жара алмай барлығын бірінші орынға лайықты деп тапты. Екінші орында Иманқожа Момынқожаев, ал үшінші орында Бегзат Тәжібаев пен Айдос Қалдыбаев иеледі.

Көптен күткен байқаудың екінші жартысы “Әжелер” тобының, белгілі әншілердің, сондай-ақ жас өнерпаздар мен қоржының ән-жырға толтырып келген өнерпаздардың орындауындағы

әсем әндер мен тәтті күйлерге жалғасты. Қазақстаннан арнайы келген қонақтар жергілікті халықтың ұлттық құндылыққа, әсіресе ән-күйге деген ықыласын көріп тәнті болды.

— Мұндай байқау біз үшін де, халық үшін де өте керек шара, — дейді қонар дауыс иесі қыбырайлық Марат Оразбайұлы. — Ел ішіндегі той-томалақта ән айту бір бөлек, ал сахнада өнер көрсету мүлдем бөлек.

Біз бірінші айналымда Шәмшінің қиырдағы қазақтар көзден тасада қалдырған, дегенмен туған жерінің әнұранына айналған “Теріскей” әнін орындадық. Ән өте керемет, әуеннің де өзінді ноталармен жаратылғанын өзбен айтып жеткізу қиын. Халық өте жақсы қабылдады, өзімізге де орындауымыз ұнады.

Алишер Маратұлы жүргізген

шарада Ташкент облысының өнерпаздары Райхан Арипова, Мухаббат Досымова, Айдос Қалдыбаев, Иманқожа Момынқожаев, Әбдісалам Әлімбеков те сынга түсті. Шара барысында Ташкент облыстық қазақ ұлттық мәдени орталығының өнерпаздары мен белсенді азамат және азаматшаларға алғыс хаттары тапсырылды.

Шәмші бағзы мен бүгінгі мақамдарды тамаша үйлестіре алған ұлы сазгер. Оның шығармаларында өзіндік, қайталанбас, тіпті бір-біріне ұқсамайтын қырлар бар. Сондықтан да оның әндері гасырлар бойы ұрпақтан-ұрпаққа жете бермек. Мұнда, әрине бүгінгі өткізілген шаралардың алар орны ерекше.

**Рүстем ТӨЛЕНОВ,
“Нұрлы жолдың”
меншікті тілшісі.**

ҚАЛА ҚОЗҒАЛЫСЫН ЖЕДЕЛДЕТКЕН МЕТРО

немесе қоғамдық көлік жүйесіндегі жаңа дәуір

Қазіргі заманғы мегаполисті метрополитенсіз елестету мүмкін емес. Миллиондаған тұрғындар өмір сүретін алып қалаларда уақыт — ең қымбат ресурс. Сондықтан жолаушыларды тез, қауіпсіз әрі қолайлы тасымалдау мәселесі кез келген қаланың стратегиялық даму бағытына айналған. Өлемнің дамыған мегаполистері бұл міндеттің ең тиімді шешімі ретінде метрополитенді таңдаған. Осы тұрғыдан алғанда, Ташкент метрополитенінің соңғы жылдардағы қарқынды дамуы — астананың урбанистік эволюциясының айқын көрінісі.

Қалалық көліктің сан алуан түрі болғанымен, метроның артықшылығы айқын. Ол көше кептелісіне тәуелді емес, бағдаршамда тоқтамайды, жол-көлік оқиғалары мен ауа райы жағдайларына аз әсерленеді. Тіпті такси қызметі де метроның жылдамдығымен және тұрақтылығымен бәсекелесе алмайды. Ең бастысы, метрополитен экологиялық тұрғыдан ең таза көлік түрі саналады. Бұл қазіргі экология мәселесі ушығып тұрған заманда аса маңызды фактор.

Соңғы жылдары Ташкент хал-

қының саны да, автокөліктердің көлемі де айтарлықтай артты. Бұл өз кезегінде көше қозғалысының тығыздығын күшейтіп, кептелістердің көбеюіне алып келді. Осындай жағдайда қоғамдық көлікті, әсіресе метроны дамыту — уақыт талабы.

Мемлекет тарапынан метрополитен желілерінің қамту аясын кеңейту, қызмет көрсету сапасын арттыру, жолаушылар қозғалысының қауіпсіздігі мен қолайлылығын қамтамасыз ету, жылжымалы құрамды жанарту, пойыздар қозғалысының интер-

валын барынша қысқарту сияқты негізгі мақсаттар қойылған. 1977 жылы пайдалануға берілген Ташкент метрополитені бүгінде мүлдем жаңа кейіпке енді. Алғашқы онжылдықтарда оның небәрі 29 бекеті мен 38 шақырымдық желісі бар метро жүйесі 48 жыл бойы қаланың негізгі тірек көлігінің қызметін атқарды.

Ал соңғы 7 жыл Ташкент метросы тарихындағы ең қарқынды даму кезеңі болды деуге толық негіз бар. Осы уақыт аралығында қосымша 33 шақырым жаңа желі тартылып, 21 жаңа бекет пайдалануға берілді. Нәтижесінде метро бекеттерінің жалпы саны 50-ге, ал желілердің ұзындығы 71 шақырымға жетті. Жаңа эстакадалық бағыттар, сәулеті заманауи бекеттер, жылдам әрі қауіпсіз эскалаторлар — мұның барлығы Ташкент метросына жаңа тыныс берді.

Жаңа салынған метро желілері Ташкенттің Юнусабад, Яшнабад, Бектемір, Мирабад, Сергелі және Янгихаят аудандарын өзара байланыстырып, жүз мыңдаған тұрғынның күнделікті қатынасын айтарлықтай жеңілдетті. Бұрын бірнеше көлік ауыстырып, ұзақ уақыт жұмсалатын бағыттар бүгінде санаулы минуттармен өлшенеді. Бұл тек уақыт үнемдеу ғана емес, сонымен қатар қала тұрғындарының өмір сапасын арттыруға бағытталған маңызды әлеуметтік шешім.

Метрополитен дамуы тек жаңа желілермен шектелмейді. Соңғы 5 жылда заманауи үлгідегі 41 жаңа жылжымалы құрам сапты алынып, пойыздар саны 81-ге (324 вагон) жеткізілді. Осылайша жылжымалы құрам паркі 51 пайызға жанартылды.

Бұл өзгерістер пойыздар арасындағы интервалды 2-3 минутқа дейін қысқартуға мүмкіндік берді. Ал 2030 жылға қарай пойыздар санын 126-ға дейін

арттыру жоспарланып отыр. Бұл болашақтағы жолаушылар ағынына дайындықтың нақты көрінісі.

Сан — дамудың ең әділ өлшемі. Егер 2021 жылы метро тәулігіне 280-300 мың жолаушыға қызмет көрсетсе, 2024 жылы бұл көрсеткіш 950-980 мыңға жетіп, бүгінде 1 миллион жолаушы межесін бағындырды. Ал 2020 жылы орташа тәуліктік көрсеткіш небәрі 175 мың болғанын ескерсек, өсімінің ауқымы айқын байқалады. Жолаушылар санының күрт өсуі метроға деген халық сенімінің артқанын көрсетеді.

Жолаушылар ағынының артуы кептеліс қаупін де бірге ала келетіні анық. Осыны ескере отырып, соңғы 3 жылда қарбалас уақыттарда пойыз қозғалысының интервалдары айтарлықтай қысқартылды.

Бүгінде Шыланзар желісінде пойыздар 1,5 минут сайын, Өзбекстан желісінде 3 минут сайын, Юнусабад желісінде 4 минут сайын, Өзбекстан Тәуелсіздігінің 30 жылдығы жерүсті жолы орташа тәуліктік көрсеткіш небәрі 175 мың болғанын ескерсек, өсімінің ауқымы айқын байқалады.

Ташкент метрополитені бүгінде жай ғана көлік құралы емес. Ол — қала дамуының айнасы, урбанистік ойлаудың нәтижесі, миллиондаған адамның күнделікті өмірін жеңілдетіп отырған стратегиялық инфрақұрылым. Жылдамдық, қауіпсіздік, экология және қолайлылық — осы төрт қағидат Ташкент метросының басты құндылықтарына айналды.

Алдағы жылдары метро желілерінің одан әрі кеңейіп, жаңа технологиялармен толықтырылуы — Ташкенттің заманауи, қолайлы әрі өмір сүруге жайлы мегаполиске айналу жолындағы маңызды қадам болмақ.

Ерсейіт БАТЫРБЕКОВ,
“Нұрлы жолдың” тілшісі.

Жастар саясаты — іс жүзінде

ПАЙДАЛАНУҒА БЕРІЛДІ

Жаңа жыл мерекесі қарсаңында еліміздің барша аймақтарында халқымыздың өркеніетті өмір сүруіне қызмет ететін көптеген жаңа әлеуметтік нысандар пайдалануға беріліп, бұл кең жұртшылығымызды шексіз қуанышқа бөлеуде.

Осындай үлкен жаңалық Бердақ атындағы Қарақалпақ мемлекеттік университетінде орын алды. Атап айтқанда, осы оқу орнында жаңадан салынған 400 орындық студенттер үйінің құрылысы толық аяқталып, ол жастарымыздың игілігі үшін пайдалануға берілді.

Жаңадан бой көтерген заманалық студенттер үйінің салтанатты ашылу рәсімінде сөз сөйлегендер, соңғы жылдары елімізде жастарға бағытталған ерекше назар мемлекеттік саясаттың басты бағыттарының біріне айналғанын кеңінен атап өтті және жаңа нысанның пайдалануға берілуіне байланысты жиналғандарды құттықтады.

Атап өткендей, соңғы жылдары Президент басшылығымен елімізде білім беру саласына, оның ішінде жастарды жоғары оқу орындарына қамтуға ерекше көңіл бөлініп, бұл бағытта кең көлемді іс-шаралар жүзеге асырылуда. Осындай игі істердің қатарында жоғары оқу орындарының саны артып, жыл сайын қарақалпақстандық жастарға қосымша квоталар бөлініп берілуде. Бұл өз кезегінде, жастарымыздың арасынан озық ойлы, еліміздің дамуына өзінің лайықты үлесін қосатын жастардың қалыптасуына берік негіз болып қызмет етуде.

Жалпы 30,5 миллиард сум қаржымен мемлекеттік-жекеменшік серіктестік негізінде салынған жаңа, барлық жағдайға ие 400 орынға арналған студенттер үйінің пайдалануға берілуі міне осы бағыттағы іс-шаралардың іс жүзіндегі көрінісі болды. Салтанатты шара барысында ғимарат алдына тартылған дәстүрлі таспа қиылып, шара қатысушылары жаңа тұрғын үйде студент жастарға жасалған қолайлы жағдайлармен танысты.

Тілеухан ШӨМЕКОВА,
“Нұрлы жолдың” меншікті тілшісі.

Әлеуетті жастар

ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЕЛ ҮШІН ЖАҢА БЕТ

Қазіргі заманғы даму дәуірінде білім беру жүйесі кез келген қоғам үшін стратегиялық басымдыққа айналуда. Соңғы жылдары елімізде жүзеге асырылған ауқымды реформалар, атап айтқанда, жоғары білім беру жүйесін түбегейлі жаңартуға және оны әлемдік стандарттарға бейімдеуге бағытталған шаралар жас ұрпақтың интеллектуалдық әлеуетін толық жүзеге асырудың маңызды факторына айналуда. Президенттің бастамасымен қабылданған мемлекеттік бағдарламалар, стипендиялар мен гранттар жүйесінің кеңеюі, жас ғалымдар мен студенттердің шетелдік тәжірибені зерттеуіне жасалған жағдайлар мұның бәрі еліміздегі ғылыми және білім беру ортасының жаңа деңгейге көтерілгенінің дәлелі.

Бүгінде жастарымыз халықаралық аренада өз әлеуетін көрсету үшін қажетті білім, дағдылар мен мүмкіндіктерді игеруде. Оларға ғылыми зерттеулер жүргізу, стартап жобаларды жүзеге асыру және беделді халықаралық байқаулар мен конференцияларға қатысу мүмкіндігі барған сайын артып келеді. Осындай ғылыми және рухани ортада өсіп келе жатқан магистрлер буыны елдің болашақ мұғалімдер, зерттеушілер және ғылыми еңбектердің авторлары ретінде дамуының маңызды тіректерінің бірі болуда. Олардың арасында Шыршық мемлекеттік педагогика университетінің түлектері де ерекше орын алады. Өйткені бұл білім беру мекемесі мамандарды даярлау орталығы ғана емес, сонымен қатар заманауи ойлайтын, жаһандық бәсекеге қабілетті ғылыми кадрларды дайындайтын мектепке айналды.

Университет 2024/2025 оқу жылын тағы бір ғылыми және білім беру жетістігімен аяқтады. Быыл магистратура деңгейінде әртүрлі пәндер бойынша білімдері мен дағдыларын жетілдіріп, ғылыми зерттеулер арқылы жаңа идеялар мен шешімдер ұсына алған 75 талантты жас маман “магистр” академиялық дәрежесінің иегері атанды. Олардың арасында педагогика, гуманитарлық ғылымдар, филология, дәл және жаратылыстану ғылымдары, тағы басқа да салалар бойынша заманауи білімі бар, ғылыми және зерттеу салаларында жұмыс істей алатын көптеген кадрлар бар. Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетте енгізіліп жатқан мұндай өзгерістер 2025 жылдың 8 августында Президент Шавкат Мирзияевтың төрағалығымен өткен университет түлектерін жұмыспен қамту мәселелері бойынша кеңейтілген кеңесте қойылған міндеттердің іс жүзіндегі көрінісі болып табылады. Биылғы магистр дәрежесін алған 30-ға жуық жас маман Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетіне жұмыс істеуге шақырылды. Бұл ұсыныс, ең алдымен, университеттің жастардың әлеуетіне деген терең сенімін, олардың зерттеу мүмкіндіктері мен педагогикалық дағдыларын жоғары бағалауының көрінісі. Сонымен қатар бұл жағдай университеттің талантты кадрларды тәрбиелеу және ұстап тұру арқылы ғылыми және білім беру ортасын одан әрі нығайту саясатының тиімділігін де көрсетеді.

Жаңа жұмысқа кірісіп жатқан жас мамандар ғылыми зерттеулерін тоқтаусыз жалғастыруды, білім беру үдерісіне заманауи педагогикалық технологияларды, интербелсенді әдістерді және жаңа тәсілдерді енгізуді көздейді. Олар университеттің ғылыми мектебінде өскен, студенттік кезінен бастап инновациялық идеялармен ерекшеленіп, педагогикалық үдерісте заман талаптарына сай келетін жаңа білім беру модельдерін қолдануға ұмтылатын жастар. Заманға сай дамып, шетелдік тәжірибені терең зерттеген жастардың арасында 2 түлек халықаралық беделді Кембридж сертификаттына ие болды. Бұл жетістік олардың ағылшын тілінде еркін және жоғары деңгейде қарым-қатынас жасай алуымен қатар, халықаралық ғылыми және академиялық аренада құрдастарымен тиімді ынтымақтастық жасай алуын растайды.

Кембридж сертификаты тек тілді білудің ғана емес, сонымен қатар жаһандық ойлаудың, мәдени коммуникация дағдылардың және заманауи ғылыми

ортаға бейімделу қабілетінің айқын көрсеткіші болып табылады. Бұл түлектерге халықаралық жобаларға қатысуға, шетелдік ғылыми журналдарда мақалалар жариялауға және еліміздің жоғары білім беру саласын әлемдік стандарттарға жақындатуға белсене қатысуға кен мүмкіндіктер ашады. Магистратура бағдарламасының түлектерінің арасында Президенттік және Мемлекеттік стипендиялардың иегерлері болған 8 жас ғалым бар. Бұл мойындау олардың жоғары ғылыми әлеуетінің, зерттеуге деген ұмтылысының және білімге деген құштарлығының айқын дәлелі. Мұндай стипендиялар кездейсөк берілмейді — олар лайықты жастардың көпжылдық еңбегінің, шыдамдылығы мен адалдығының нәтижесі. Бұл дарынды магистрлер өздерінің ғылыми тәжірибелері мен зерттеулерін тек теориялық тұрғыдан ғана емес, сонымен қатар іс жүзінде де көрсетеді. Олар ғылыми мақалалар жазады, беделді журналдарда жариялайды, әдістемелік нұсқаулықтар әзірлейді және практикалық жобалар арқылы білім беру жүйесіне жаңа тәсілдерді енгізеді. Бүгінде олардың зерттеулері жергілікті білім беру процесінде жемісін беріп жатыр, ал ертең ол сөзсіз халықаралық аренада өзінің оң нәтижесін көрсетеді.

Сонымен қатар Шыршық мемлекеттік педагогика университеті білім беру мүмкіндіктерін одан әрі кеңейту үшін бірқатар жаңалықтарды енгізуде. Биылғы оқу жылында қашықтықтан оқыту форматында ашылмағанымен, кешкі білім беру бағыттарының саны 8-ге жетті, оларға барлығы 48 студент қабылдау жоспарлануда. Бұл мүмкіндік жұмыс істейтін жастар мен мамандарға кәсіби әлеуетін арттыруға және жаңа білім мен дағдыларды игеруге қосымша кеңістік жасайды. Сонымен қатар университет екі бағыт бойынша — “Менеджмент” және “Туризм және қонақжайлылық” бойынша екі мүлдем жаңа магистратураны іске қосты. Бұл бағыттар заманауи экономикалық және әлеуметтік талаптарға сай келетін және нарық жағдайында бәсекеге түсе алатын мамандарды даярлауға бағытталған. “Менеджмент” мамандығы бойынша оқу бағдарламалары студенттерге бизнес әкімшілігі, жобаларды басқару және стратегияны әзірлеу саласында заманауи білім берсе, “Туризм және қонақжайлылық” бағыты еліміздің туристік әлеуетін дамытуға және қызмет көрсету саласын халықаралық стандарттарға жеткізуге мамандарды даярлауға бағытталған.

Мұндай өсу үдерістерінің белсене қатысушылары ретінде бүгінгі магистранттар ұрпағы жаңаша ойлайтын, заманауи білім беру талаптарына сай келетін және ғылыми инновацияларды іс жүзінде енгізе алатын ғылыми қауымдастықтың жетекші өкілдері ретінде қалыптасуда.

Бүгінде университет магистранттары өмірдегі келесі қадамдарын қолдарында дипломмен — білім мен еңбектің жемісімен, жүректерінен — жаңа мақсаттармен, биік армандармен және Отанға қызмет етуге деген ұмтылыспен жасауда. Оларға деген сенім елдің болашағына деген сенімді білдіреді. Ғылым мен білім беру саласындағы мұндай жетістіктер еліміздің дамуында одан да үлкен жетістіктерге жетуге негіз қалайды деп айту артық емес.

Азизжон ШАДИЕВ,
Шыршық мемлекеттік педагогика университетінің доценті.

